

Чуприна Олена Віталіївна,

професор кафедри криміналістики та
судової медицини Національної академії
внутрішніх справ, кандидат медичних наук,
доцент

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ ПРАЦІВНИКАМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Для розбудови демократичної держави важливе значення має фахова підготовка майбутніх спеціалістів у галузі правознавства та правоохоронної діяльності. Саме від тих фахових знань, які вони отримують у процесі навчання, залежить розвиток та вкорінення демократії в суспільстві.

Судова медицина, як галузь медичних знань, покликана надати дійову допомогу представникам правоохоронних органів у розкритті злочинів, вчинених проти честі та гідності особи. Тож цілком обґрунтовано, що всі співробітники поліції, які здійснюють досудове слідство, повинні мати базові знання із судової медицини.

Сьогодні викладання судової медицини на юридичних факультетах потребує методичного забезпечення, котре б відповідало новій педагогічній технології та надало б інтегративності навчальному процесу. Під час вивчення даної дисципліни слід приділяти увагу не лише різнобічності отриманих знань, а і їх глибині. Як свідчить експертна практика, у сфері правознавства доцільним є висвітлення хоча б основних розділів тих наук, які необхідні для проведення та оцінки результатів судово-медичних експертиз [2, с. 8].

Згідно діючого законодавства України співробітники поліції зобов'язані виїжджати на кожен випадок смерті, тому знання їх основних положень судової медицини мають бути достатньо ґрунтовними. Справжнє розуміння і освоєння цього предмета поліцейським із можливим використанням надалі отриманих знань просто неможливе без хоча б елементарних понять про будову та функції людського організму, основ патології людини, принципів діагностики захворювань і методів їх лікування, оскільки в такому випадку подальше викладання основних положень курсу судової медицини просто втрачає здоровий глузд [1, с. 46].

Однак, на вивчення питань судової медицини у частині дисципліни «Судова медицина та психіатрія» для курсантів НАВС денної форми навчання відводиться всього 46 годин, з яких лекційних – 2, практичних та семінарських – 12, решта – самостійна

робота, а підсумковим контролем є залік. Для студентів заочної форми навчання взагалі відводиться 6 годин практичних та семінарських занять та залік.

Не краще виглядає картина і в комерційних, і на юридичних факультетах інших ЗВО – вивчення судової медицини зводиться, головним чином, до лекційного курсу з практичним заняттям у вигляді «походу» до моргу для ознайомлення з розтином трупа та відвідування відділу експертиз потерпілих, обвинувачених та інших осіб із метою отримання елементарних знань щодо експертизи живих осіб та встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень [3, с. 60].

Поява сучасних підручників для юристів із судової медицини значно полегшує викладання, але роз'яснення ряду питань, що виникають у ході самостійної роботи курсантів, можливе головним чином під час проведення аудиторних занять. З огляду на це, майбутнім правознавцям вкрай необхідні хоча б найпростіші знання з патоморфології, особливостей перебігу травм та гострої патології, які потрібно надавати використовуючи перш за все демонстраційний матеріал у вигляді схем, таблиць та слайдів. Тому, успішність викладання багато в чому залежить від наявності засобів технічного навчання, тобто фонду мультимедійних навчальних підручників та посібників, а значить і рівня наочності та якості сприйняття матеріалу.

Крім того, було б доцільним здійснення складання договорів про науково-практичне співробітництво між кафедрами, де викладається судова медицина, різних вищих юридичних навчальних закладів та бюро судово-медичних експертиз в організації та удосконаленні навчального процесу, спільній розробці та впровадженні заходів, які спрямовані на поліпшення рівня навчання курсантів. Не менш корисним було б і залучення до проведення практичних занять працівників обласних та міських бюро судово-медичних експертиз.

Збільшення кількості годин, необхідних для викладання судової медицини, можна досягти перерозподілом їх між судовою медициною та психіатрією. На кожную з цих дисциплін відводиться рівна кількість годин, але як показує практика, частота призначення судово-слідчими органами судово-медичної експертизи, різноманітність та кількість запитань, що ставляться перед медичним експертом, є значно більшими, ніж при призначенні судово-психіатричної експертизи. Тому, цілком доцільним було б збільшення навчальних годин з судової медицини за рахунок зменшення кількості годин із судової психіатрії [3, с. 60].

Крім того, практика інших вищих юридичних закладів показує, що підсумковий контроль з дисципліни «Судова медицина» необхідно проводити у формі екзамену.

Список використаних джерел

1. Волков В., Дешко Л. Медичне право – реальність сьогодення. Інформаційний правовий простір. 2007. № 18. С. 45–48.
2. Волков В., Дешко Л. На захист медичного права. Юридичний Вісник України. 2006. № 8. С. 8.
3. Зозуля В.М. Проблемні питання викладання судової медицини студентам-правознавцям. Буковинський медичний вісник. 2013. № 3 (67), Ч. 1. Т. 17. С. 59–61.